

Az Ukrán Filológiai Tanszék alapítása

Ismert tény, hogy intézményünk, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Szláv és Balti Filológiai Intézete az egyetlen olyan szlavisztikai oktatási központ és tudományos műhely Európában, amely a szorb kivételével valamennyi szláv nyelv és irodalom oktatásával és kutatásával foglalkozik. Napjainkban különösen hangsúlyozandó tény ez, hiszen a külföld felé való fokozott nyitás lehetőségét hordozza magában.

Valamennyien tudjuk, hogy ukrán filológia „B” szakként 2002-ig, az önálló Ukrán Filológiai Tanszék megalapításáig is működött, szerves részét alkotva az 1849-ben alapított Szláv Nyelvi és Irodalmi tanszéknek. A jelenlegi Ukrán Filológiai Tanszék gondolati, illetve szaktárgyi csirái megtalálhatóak az 1919-ben alapított, ám rövid életű Rutén Nyelv és Irodalom Tanszék terveiben, amelyekről sajnos nem áll megbízható forrásanyag rendelkezésre. A keleti szláv, rutén, valamint ukrán témájú munkák közül meg kell említenünk Bonkáló Sándor professzornak „A szlávok” című 1915-ben megjelent, valamint „Beiträge zur ukrainischen Wortforschung” című terjedelmes tanulmányát, amely 1916-ban látott napvilágot a Vatroslav Jagić szerkesztette *Archiv für slavische Philologie* 36. évfolyamában. Ebben a dolgozatban Póth István értékelése szerint

„Bonkáló hat einen guten Überblick über die ältere Periode gegeben, doch konnte er die Zielsetzungen und Errungenschaften der sowjetischen Literatur nicht richtig verstehen und werten.” (Póth, I: Aus der Geschichte der ungarlänischen Slawistik. In: Beiträge zur Geschichte der Slawistik in nichtslawischen Ländern. Hrsg. Von Josef Hamm und Günter Wytrzens. Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften. Wien 1985. 464.).

Az Ukrán Filológiai Tanszék létrehozásának gondolata – a hivatalos iratok szerint – Anatolij Kinah miniszterelnök 2003-as látogatása során merült fel, illetve fogalmazódott meg igényként. Ezt az óhajt Lőrincz Csaba külügyminisztériumi helyettes államtitkár közvetítette az Oktatási Minisztérium akkori helyettes államtitkárának, Náray-Szabó Gábor professzornak. 2002. január 4-én Náray-Szabó Gábor levélben kereste meg Klinghammer István rektor urat, tájékoztatva őt arról, hogy Mádl Ferenc köztársasági elnök úr a központi költségvetés tartalékaiból a tanszék létrehozására 10 millió forintot elkülönített. Kérte őt egyben, hogy „további hathatós lépéseket” tegyen a megalakítással kapcsolatban, amelyről Leonyid Kucsma elnök úr is tájékoztatást vár (Iktatószám: 400-2/2002, Oktatási Minisztérium).

Január 29-i keltezéssel Manherz Károly dékán úrhoz intézett levelemben az Intézeti Tanács véleményét foglaltam össze. A tanszékké váláshoz szükséges Kovács Oxána kolléganő adjunktussá való átminősítése, valamint egy lektor alkalmazása. Az ukrán irodalom oktatását Lebovics Viktória látja el, a nyelvészetet Kovács Oxána, Wernke Géza közreműködésével. Kértem továbbá a Felvételi Tájékoztatóban az ukrán szakra államilag finanszírozott kontingens meghirdetését. Magát a tanszékalapítást február 5-i levelemben kezdeményeztem, kérve dékán urat, hogy az ügyet vigye a Kari Tanács elé. Március 12-én Manherz dékán úr javaslatunkat továbbította a rektor úrnak, aki azt az Egyetemi Tanács március 25-i ülésére naprendi pontként felvette. A dékáni levél mellékletként tartalmazta a szak szükségességének tudományos és társadalmi megokolását.

Február 6-án és 7-én Mádl Ferenc köztársasági elnök delegációjának tagjaként vettem részt az ukrán köztársasági elnök meghívására tett kijevei, majd kárpátaljai hivatalos látogatáson. A tanszékalapítás csak mint az együttműködés egyik pontja merült fel a kétoldalú tárgyalásokon.

Az Ukrán Filológiai Tanszék 2002 szeptemberében kezdte meg működését.

Meg kell jegyezni, hogy a Tanszék létrehozásában nagy szerepe volt az Ukrán Köztársaság nagykövetének, Oreszt Klimpusnak, aki minden követ megmozgatott, hogy szolgálati idejét sikerrel fejezze be.

A Tanszék ünnepélyes megnyitására az egyetem vezetése és a politikai és tudományos élet néhány prominens képviselőjének jelenlétében 2002 májusában került sor.

A rektor úr az Ukrán Filológiai Tanszék vezetésével 2002 szeptemberétől bízott meg, amely funkciót egy évig láttam el.